University of Mumbai

INSTITUTE OF DISTANCE AND OPEN LEARNING

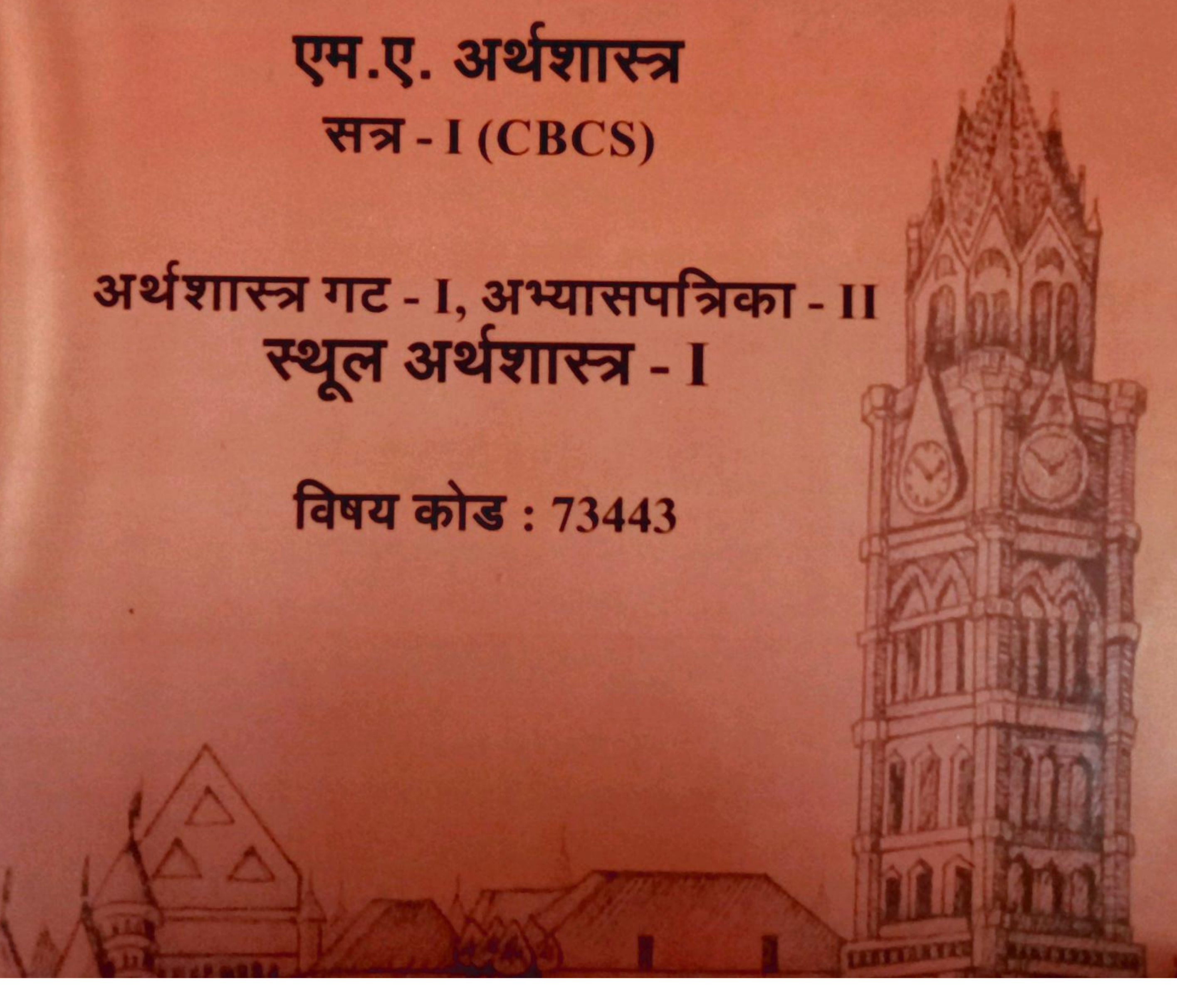

एम.ए. अर्थशास्त्र

सत्र - I (CBCS)

अर्थशास्त्र गट - I, अभ्यासपत्रिका - II

स्थूल अर्थशास्त्र - I

विषय कोड : 73443

Scanned by PDF Scanner

© UNIVERSITY OF MUMBAI

प्राध्यापक सुहास पेडणेकर
कुलगुरू,
मुंबई विद्यापीठ, मुंबई

प्राध्यापक रविंद्र द. कुलकर्णी
प्र-कुलगुरु,
मुंबई विद्यापीठ, मुंबई

प्राध्यापक प्रकाश महानवार
संचालक,
दूर व मुक्त अध्ययन संस्था, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई

प्रकल्प समन्वयक : **प्रा. राजश्री पंडीत**
साहाय्यक प्राध्यापक, अर्थशास्त्र
दूर व मुक्त अध्ययन संस्था,
मुंबई विद्यापीठ, मुंबई

अभ्यास समन्वयक : **डॉ. गोपाल एकनाथ घुमटकर**
साहाय्यक प्राध्यापक (अर्थशास्त्र)
दूर व मुक्त अध्ययन संस्था,
मुंबई विद्यापीठ, मुंबई

लेखक : **डॉ. सुरेश एकनाथ घुमटकर**
साहाय्यक प्राध्यापक व विभागप्रमुख, अर्थशास्त्र विभाग,
बलभीम कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय,
बीड, महाराष्ट्र - ४३११२२

: **डॉ. यशवंत हरिश्चंद्र उलवेकर**
साहाय्यक प्राध्यापक व विभागप्रमुख, अर्थशास्त्र विभाग,
कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालय,
मोखाडा, जि. पालघर - ४०१६०४

: **प्रा. अनिल सुभाष झेंडे**
साहाय्यक प्राध्यापक, अर्थशास्त्र विभाग,
कर्मवीर भाऊराव पाटील महाविद्यालय, वाशी,
नवी मुंबई

ऑगस्ट २०२१, मुद्रण-१

प्रकाशक : संचालक, दूर व मुक्त अध्ययन संस्था,मुंबई विद्यापीठ,
विद्यानगरी, मुंबई-४०० ०९८.

अक्षर जुळणी आणि मुद्रण : मुंबई युनिव्हर्सिटी प्रेस
विद्यानगरी, सांताक्रूझ (पूर्व), मुंबई -४०० ०९८.

Scanned by PDF Scanner

अनुक्रमणिका

क्रमांक	अध्याय	पृष्ठ क्रमांक
	घटक : १	
१.	समग्र आर्थिक लेखांकन - I	०१
२.	समग्र आर्थिक लेखांकन - II	०९
	घटक : २	
३.	राष्ट्रीय उत्पन्न व किंमत स्तर यांचे निर्धारण	२०
४.	आयएस - एलएम विश्लेषण	३६
५.	एकुण मागणी व एकुण पुरवठा	५२
	घटक ३	
६.	खुली अर्थव्यवस्था : संज्ञा आणि संकल्पना	७५
७.	आयएस - एलएम - बीपी (IS - LM - BP) प्रतिमान	९७
	घटक- ४	
८.	उपभोग व गुंतवणूक	११४
९.	पैशाची मागणी	१३०

❖❖❖❖

Scanned by PDF Scanner

घटक-१

१

समग्र आर्थिक लेखांकन - I

घटक रचना :

१.० उद्दिष्टे

१.१ प्रस्तावना

१.२ लेखांकनाची तत्त्वे

१.३ साठा आणि प्रवाह

१.४ संतुलन आणि असंतुलन

१.५ सारांश

१.६ प्रश्न

१.७ संदर्भ

१.० उद्दिष्टे (OBJECTIVES)

- स्थूल अर्थशास्त्र व स्थूल अर्थशास्त्राची एक शाखा लेखांकन याविषयी माहिती मिळविणे.
- साठा व प्रवाह या दोन संकल्पनांमधील फरक समजून घेणे.
- संतुलनाचे विविध प्रकार अभ्यासणे.

१.१ प्रस्तावना (INTRODUCTION)

सूक्ष्म अर्थशास्त्राचा अर्थ (Meaning of Macro Economics) :

अर्थशास्त्र हे एक सामाजिक शास्त्र असून समाजातील आर्थिक व्यवहारांचा अभ्यास करणारे शास्त्र आहे. प्रामुख्याने अर्थशास्त्राच्या सूक्ष्म अर्थशास्त्र व स्थूल अर्थशास्त्र या दोन शाखा आहेत. अर्थशास्त्रज्ञ प्रा. रॅग्नर फिश (Prof. Ragner Frisch) यांनी सर्वप्रथम सूक्ष्म अर्थशास्त्र व स्थूल अर्थशास्त्र या संकल्पनांचा वापर १९३३ मध्ये केला. सूक्ष्म अर्थशास्त्राची (Micro Economics) उत्पत्ती ही Mikros या मूळ ग्रीक शब्दापासून झाली आहे, तर स्थूल अर्थशास्त्राची (Macro Economics) उत्पत्ती ही Makros या मूळ ग्रीक शब्दापासून झाली आहे.

Scanned by PDF Scanner